

Biblioteka Uniwersytecka

UNIwersYTET MIKOŁAJA KOPERNIKA

87-100 Toruń, Gagarina 13

Tel.: (48-56) 6114408, fax (48-56) 6112243

sekretariat@bu.uni.torun.pl

www.bu.uni.torun.pl

I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

wpl.
dn.

17. 06. 2013

L.dz.

31078/13

Bu-36- 159 /2013

Toruń, 12.06.2013

Dr. K. Szeleba

kasulowe zbioru

14 06 2013

Sz.P.

Minister Kultury

Bogdan Zdrojewski

Departament Własności Intelktualnej i Mediów

Krakowskie Przedmieście 15/17

00-071 WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na zapytanie z dnia 28 maja 2013 skierowane do Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu informujemy, iż biblioteka ma dwa regulaminy udostępniania zbiorów, w których określono, jak udostępnia się zbiory z domeny publicznej, choć nie są one tak nazwane wprost.

Zarządzeniem nr 2 z dnia 18 kwietnia 2013 r. dyrektor biblioteki wprowadził *Regulamin udostępniania zbiorów specjalnych* w Bibliotece Uniwersyteckiej w Toruniu W oparciu o *Regulamin Udostępniania Zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej*, zatwierdzony Uchwałą nr 36 Senatu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu z dnia 26 marca 2013 r.

Na podstawie tego szczegółowego regulaminu udostępnia się najcenniejszą część naszego zasobu z domeny publicznej (około 500 tys. obiektów różnego typu). Jest to część wyselekcjonowana i chroniona dla następnych pokoleń, stąd obostrzenia w sposobie jej upowszechniania, to jedyny powód, dla którego tak czynimy.

§ 1, punkt 1, tego regulaminu mówi: *Zbiory specjalne, przez które rozumie się: rękopisy (w tym maszynopisy, wydruki komputerowe i wszelkie dokumenty udostępniane na prawach rękopisu); stare druki (książki drukowane opublikowane do 1800 r.); zbiory kartograficzne (mapy, atlasy i globusy); zbiory graficzne (grafika, ekslibrysy, pocztówki, albumy); zbiory muzyczne (rękopisy, druki muzyczne, dokumenty dźwiękowe) oraz dokumenty życia społecznego (zaproszenia, programy partii politycznych, afisze, odezwy, fotografie, dokumenty dźwiękowe, filmy itp.) udostępnia się tylko na miejscu, w wyznaczonych czytelnich.*

Rozdział V. nadrzędnego *Regulaminu udostępniania zbiorów* reguluje to zaś następująco:

Udostępnianie zbiorów specjalnych

1. Zasady udostępniania zbiorów specjalnych określa wewnętrzny Regulamin zatwierdzony przez dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej.
2. Zbiory specjalne udostępnia się tylko na miejscu w wyznaczonych czytelniach. Wyjątkiem są druki muzyczne opublikowane po 1945 r., decyzję w sprawie ich wypożyczenia podejmuje każdorazowo kustosz zbiorów.
3. Korzystanie z obiektów szczególnie cennych wymaga zgody dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej.

§ 29

Korzystający po raz pierwszy ze zbiorów specjalnych są zobligowani do wypełnienia deklaracji czytelnika i metryki obiektu, w których określą cel wykorzystania tych zbiorów. W szczególnych przypadkach Biblioteka może również poprosić o dostarczenie zaświadczenia uzasadniającego potrzebę korzystania ze zbiorów.

§ 30

W uzasadnionych przypadkach kustosz zbiorów może odmówić udostępnienia oryginalnych egzemplarzy, proponując – o ile jest to możliwe – ich kopię.

Zaznaczyć jednak należy, że z całości tego zasobu mała jego część jest już zdigitalizowana (ponad 35.000) i dostępna w Kujawsko-Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej bez ograniczeń, jeśli nie liczyć ograniczenia formatu przeglądownego DjVu, który nie jest formatem dającym się wykorzystać do publikacji.

Jeśli użytkownik zwróci się do biblioteki z prośbą o plik macierzysty „tiff”, to jest on wykonywany dla niego po kosztach i wówczas nie stawia się żadnych barier, co do jego wykorzystania. Czasem prosi się wydawcę, by zaznaczył, skąd pochodzi obiekt, ale wynika to ze zwyczajów stosowanych w nauce przy cytowaniu źródeł i nie ma nic wspólnego z ograniczeniami. Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu chce cały zasób z domeny publicznej zdigitalizować (nie czyniąc krajowych dubletów oczywiście) i upowszechnić dla wszystkich w Internecie.

W *Regulaminie Udostępniania Zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej* mamy dalsze ograniczenia udostępniania zasobu z domeny publicznej, wynikające jedynie z troski o zachowanie dziedzictwa regionu i Polski, a dotyczące wypożyczania książek opublikowanych do roku 1960.

Paragraf 17 mówi: *Poza Bibliotekę Uniwersytecką nie wypożycza się dzieł wydanych przed 1960 r., zasada ta nie dotyczy materiałów dydaktycznych, z odpowiednio zaznaczonym statusem. Pracownicy naukowci UMK mogą wypożyczać książki wydane po 1918 r. Dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej w uzasadnionych przypadkach może złagodzić lub zaostrzyć ten zakaz.*

2. Poza drukami wymienionymi w ust. 1, nie wypożycza się:
 - a) kolekcji znajdujących się w Oddziale Zbiorów Specjalnych,
 - b) dzieł przeznaczonych do korzystania na miejscu,
 - c) dzieł powierzonych bibliotece jako depozyt,
 - d) wydawnictw ciągłych (gazet, czasopism),

- e) oryginałów dzieł z mikrofilmowanych i zdigitalizowanych
- f) dzieł sprowadzonych z innych bibliotek w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych,
- g) dzieł w złym stanie zachowania,
- h) innych materiałów wchodzących w skład Narodowego Zasobu Bibliotecznego.

Oczywiście nie wszystkie książki czy inne formy publikacji z tego zakresu są w domenie publicznej, tylko te, co do których ochrona wygasła, jednak jest to spora liczba kilkuset tysięcy pozycji.

Do korzystania ze zbiorów w czytelnich uprawnieni są wszyscy zainteresowani na podstawie aktualnej karty biblioteczej, legitymacji studenckiej, legitymacji pracowniczej lub biletu jednodniowego. Nie tylko nauczyciele akademicki i studenci, ale czytelnicy z całego kraju i zagranicy.

W bibliotece nie zabrania się kopiowania ani fotografowania książek czy czasopism, zgodnie z dozwolonym użytkowaniem osobistym i społecznym. Wszędzie są kserografy i terminale przystosowane do tych czynności. Podatki od kopiowania odprowadza prywatna firma działająca na terenie biblioteki.

W bibliotece nie pobiera się także żadnych opłat z tytułu samodzielnego fotografowania zasobów.

Bibliotekarze są na bieżąco szkoleni w zakresie prawa autorskiego i wiedzą, jak mają postępować wobec dzieł z domeny publicznej oraz informować czytelników w tym zakresie.

Władze Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu uważają, że polskie prawo daje szerokie możliwości udostępniania zasobów bibliotekom czy szkołom wyższym, nie tylko z domeny publicznej. Ta zasada powinna być poszerzana tak, by nasze dziedzictwo mogło być dostępne bez żadnych ograniczeń dla każdego obywatela, który o nie poprosi.

Bibliotekarze naszej biblioteki biorą także udział w szerokiej debacie o poszerzaniu zasad dozwolonego użytku dla bibliotek w Polsce i zawsze chętnie dzielą się swoimi opiniami.

DYREKTOR
BIBLIOTEKI UNIWERSYTECKIEJ

dr Krzysztof Nierzwicki
st. kustosz dyplomowany